

Hägersten 2020-05-29

Friluftsförbundets synpunkter på remissen Åtgärdsprogram för ekosystem och biologisk mångfald, diarienummer 501-1693-19

Beredningen av synpunkterna på detta åtgärdsprogram har skett i samråd med Uppsala lokalavdelning.

Friluftsförbundet ser positivt på Länsstyrelsens program. Det är tydligt och pedagogiskt upplagt med olika samhällsnivåer och en tydlig koppling till Agenda 2030. Friluftsförbundets organisation utför friluftsliv och lyfter diskussion kring de miljöer som åtgärderna representerar. Vi anser att åtgärderna och dess aktiviteter som presenteras i Åtgärdsprogrammet är utförliga och arbetar för att göra Uppsala läns ekosystem och den biologiska mångfalden starkare. Vi tillägger dock några synpunkter i beaktande inför slutversion. Synpunkterna presenteras nedan under respektive remissfrågeställning.

1. Angående Länsstyrelsens frågor i missivet:

1. Saknas relevant åtgärd eller aktivitet?

Svar: Vi anser att åtgärderna och dess aktiviteter som presenteras är utförliga och arbetar för att göra Uppsala läns ekosystem och den biologiska mångfalden starkare. Däremot anser vi att det saknas innehåll i form av den vidare kopplingen till social hållbarhet - den täta förbindelsen mellan ekosystem, biologisk mångfald och social hållbarhet i Åtgärdsplanens uppbyggnad genom dess olika kapitel i åtgärderna. Denna förbindelse återses tydligt endast i *Sammanfattningen* och i *åtgärd 9 Inspirera till hållbara val som gynnar biologisk mångfald*. I *åtgärd 5 Öka biologisk mångfald i parker och naturområden* nämns det i förbifarten genom exempelvis rekreation och trygghetsaspekter samt information till besökare. Kopplingen skulle också kunna framgå i *åtgärd 7 Fysisk planering* och det är viktigt att vidare knyta an till detta i de sammanhang och resonemang där det är möjligt.

Exempelvis, i hela *åtgärd 7 Fysisk planering* nämns inte fysisk planering för natur- och friluftsområden ur någon annan synvinkel än med hänvisning till PBL och ur "... miljö-, kultur och naturvärden" vilket Friluftsförbundet upplever tyder på att man inte riktigt tagit detta i beaktning inför eller under planeringsfasen. Människa och miljö inklusive boende- och livsmiljöer med nära friluftsmiljöer är viktiga aspekter som behöver komma fram bättre och tas i beaktning inom planering, och därmed lyfts också biologisk mångfald fram. Finns inte social hållbarhet och kopplingen mellan ekosystem, biologisk mångfald och betydelsen av människors upplevelser av naturområden eller inte alls belyses/tas i beaktning i fysisk

planering, hur ska det då kunna integreras i vidare hållbarhetsarbete för ekosystem och biologisk mångfald?

2. Är aktiviteterna utformade så att de kan genomföras inom åtgärdsprogrammets ramar?

Svar: JA, det är tydligt, välformulerat och aktiviteterna kan genomföras inom åtgärdsprogrammets ramar. Möjligen finns det aktiviteter som skulle kunna sättas ihop, och göra punkterna färre och mer överskådliga, men det får inte ske på bekostnad av tydligheten kring de konkreta aktiviteter som åsyftas.

3. Programmet innehåller både detaljerade och övergripande aktiviteter under respektive åtgärd. Vilken detaljeringsgrad är att föredra? Fungerar det att blanda aktiviteter med olika detaljeringsgrad?

Svar: JA, det fungerar utmärkt med det upplägg i dokumentet som valts och det är möjligt att uppfatta vad även ideella krafter och föreningslivet kan bidra med till en ökad möjlighet till måluppfyllelse. Det möjliggör att aktörerna själva kan välja ifall de vill ha ett friare och mer övergripande angreppssätt och själva bestämma hur aktiviteter bäst utförs eller en mer detaljerad struktur med vilka aktiviteter och åtgärder och hur de kan uppnås. Vi ser att det kan hjälpa aktörerna att få ut så mycket som möjligt av färdplanen och dess åtgärder och likaledes generera resultat till vad man vill uppnå i miljöerna.

2. Synpunkter på skrivelserna i programmet:

S 13 – fyra regionala åtgärdsprogram som länsstyrelsen ska ta fram.

Kommentar: Det är möjligen rörigt för föreningslivet att kunna förhålla sig till olika myndigheters olika målprogram, t.ex. Länsstyrelsen, Region Uppsala, respektive kommuner i Uppsala län, som alla tar fram sina mål, strategier och planer. Det är bra om myndigheterna samverkar närmre så att budskapen blir tydligare för föreningslivet som mottagare och viktig part som bidrar till att olika samhällsmål uppnås gemensamt.

S 14 punkter – samverkan

Kommentar: Återigen bra om myndigheterna samverkar bättre i kommunikationen mot allmänhet och föreningsliv på ett sätt som underlättar, istället för en mängd myndighetsspecifika åtgärdsprogram. Vi noterar att Friluftsförbundet inte ingår i de föreningar som ingått i dialogmötena som ligger till grund för detta åtgärdsprogram. Friluftsförbundet är en riksomspännande och viktig aktör kring dessa frågor och en viktig aktör för att sprida intressena från naturskyddssektorn - för ett hållbart nyttjande av de miljöer vi vistas i.

S 19 – informationsinsatser till allmänheten

Kommentar: Det är bra med ökade informationsinsatser, kunskapshöjande inslag för allmänheten och även för styrelser i det lokala föreningslivet. Ett förslag på insats är att

Länsstyrelsen tar fram en digital informationsåtgärd/självstudie som riktar sig till föreningslivets styrelser och som guidar i hur föreningslivet kan arbeta med olika myndighetsprogram och få en bättre förmåga att bidra till att en lokalförening kan arbeta i riktning mot målen.

Åtgärd 1 (s. 24)

Kommentar: Aktivitet V anser vi är bra.

Åtgärd 8 (s. 39)

Kommentar: Aktivitet A anser vi är bra.

Åtgärd 9 (s. 41)

Kommentar: Friluftslivet och Friluftsförbundet har en nyckelroll här och kan bidra på flera sätt genom de värdegrunder som Friluftsförbundet står för samt som överensstämmer med denna åtgärdsplan. Framförallt med koppling till åtgärd 9 där Friluftsförbundet särskilt berörs i flera punkter. Vi betonar särskilt vikten av aktiviteterna A, C, F och G. Genom vår stora intresseorganisation och dess värdegrunds- och kunskapspridning bland samhällets olika målgrupper oberoende av ålder, kön, funktion e.tc. kan det bidra till en ökad medvetenhet och värdesättande av de miljöerna vi människor vistas i.

Åtgärd 10 (s. 43)

Kommentar: Bra. Vi är viktiga här. Bra att också öka kunskaperna generellt hos förtroendevalda. Inom kommuner och regioner är många förtroendevalda fritidspolitiker med begränsad tid och möjlighet att hinna sätta sig in i olika sakfrågor. Det är bra om neutrala aktörer hjälper till med informationsåtgärder till stöd i beslutsfattandet.

3. Särskild kommentar angående den Regionala utvecklingsstrategin (RUS), sid 15

Vad gäller Uppsala län är det av vikt att myndigheterna koordinerar Länsstyrelsens styrdokument med den Regionala utvecklingsstrategi som nyligen reviderats av Region Uppsala och just nu är ute på remiss, som även innehåller åtaganden. Den regionala utvecklingsstrategin är tänkt som ett dokument som ska vara länets Agenda 2030 och fungerar därmed som inriktningsdokument för samtliga målområden i Agenda 2030, vilket även omfattar miljömål, samt en rad samhällssektorer och politikområden för regional utveckling. Friluftsförbundet Region Mälardalen deltog i workshops och seminarier under revidering av RUS:en.

Som verksam i Sveriges näst största lokalförening inom Friluftsförbundet, Uppsala lokalavdelning, kan det ändå vara svårt att orientera sig och förhålla sig till olika myndigheters respektive måldokument. Myndigheternas olika styrdokument, mål och strategier försvårar mottagandet på lokal nivå och navigerandet i val av olika inriktningar i den egna verksamheten. Inom föreningslivet samlas människor främst utifrån sina egna drivkrafter och intressen framför en sakkunskap på ett yrkesområde. Det är bra om myndigheterna stöttar

föreningslivet genom kunskapshöjande insatser t.ex. för lokala styrelser och föreningsmedlemmar. Det kan öka möjligheterna för civilsamhället och ideella krafter att bidra till att arbeta i riktning mot våra gemensamma mål i samhället på alla samhällsnivåer: statligt, regionalt och lokalt.

Slutsats

Uppsala lokalavdelning/Friluftsmiljörådet Region Mälardalen samlade uppfattning och synpunkter kring Åtgärdsprogrammet rör framförallt önskan om att få belysa betydelsen av detta arbete - med starkare koppling till social hållbarhet, människors upplevelser och möjlighet till just upplevelserika och nära naturområden, och dess folkhälsofrämjande och -bringande effekter. Det i sin tur gör och bidrar till att ekosystemen och den biologiska mångfalden inte bara är och förblir kunskap för en hållbar miljö framledes, utan också "får vingar" in i människors värdesättning av detta för det praktiska och gemensamma arbete som också behöver åstadkommas med ekosystem och biologisk mångfald och i samspel med densamma. För det är väl det som detta också handlar om - för att öka takten i genomförandet för prioriterade åtgärder - för att skapa hållbara ekosystem och öka och bevara den biologiska mångfalden i Uppsala län - att också nå människors värdesättning av ekosystem, biologisk mångfald, för att i sin tur genom medvetenhet och ökad kunskap samverka och bidra på bästa sätt för en långsiktig hållbar utveckling?

/Hanna Bjärenstam, Friluftsförbundet Region Mälardalen,
på uppdrag av Friluftsmiljörådet, Friluftsförbundet Region Mälardalen